

Виникає жага швидкої наживи, нехтуючи тими правилами якими їх вчили батьки, починаються перші проступки які в подальшому переростають у тяжкі злочини, після чого особа відбувши покарання в межах позбавлення волі, увібравши в себе всі тонкощі кримінального світу, в банальному сенсі стає завербованою, та займається пропагандою злочинності, у своїх дружніх кругах, що призводить до створення банд, злочинних організацій, терористичних організацій. Аби, збагатитись, відчутти той смак кримінального життя, відчутти владу в своїх руках.

Слід зазначити, що сприятливими умовами для бандитизму, формування незаконних злочинних утворень (банд, злочинних організацій, не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань) впливають такі чинники:

- хвиля беззаконня;
- слабкий нагляд оперативними підрозділами Національної поліції, за особами які схильні до об'єднання у злочинні організації, банди, особами які відбули покарання за схожі злочини у сфері злочинів проти громадської безпеки;
- недбале зберігання вогнепальної зброї власниками;
- прогалини в роботі СБУ та Національної поліції;
- «Чорний ринок» зброї на територіях проведення ООС.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що сьогодні Україна робить все можливе, аби наблизитись до тих європейських цінностей, до того спокою який панує в країнах з економічною стабільністю, з високим рівнем соціальної сфери. В свою чергу, населення повинно усвідомлювати всю шкідливість злочинів, необхідність викорінення злочинності з терен України.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінологія. Загальна та Особлива частини : підручник / В. В. Голіна, О. Г. Кальман, О. В. Лисодєд та ін. ; за ред. І. М. Даньшина. Харків, 2003. 352 с.
2. Курс кримінології. Загальна частина : підручник : у 2 кн. / О. М. Джужа, О. Г. Кулик, П. П. Михайленко та ін. ; за заг. ред. О. М. Джужи. Київ : Юрінком Інтер, 2001. Кн. 1. 354 с.
3. Кудрявцев В. Н. Генезис преступления. Опыт криминологического моделирования : учеб. пособие. М. : Инфра-М, 1998. 216 с.
4. Правоохоронці вилучили партію метадону на понад 35 мільйонів гривень. Національна поліція України. Полтавська область : сайт. URL: <https://pl.npu.gov.ua/news/narkozlochini/pravoohoronczii-viluchili-partiyu-metadonu-na-ponad-35-miljoniv-griven/> (дата звернення: 10.03.2019).
5. Мартиненко О. А. Детерминация и предупреждение преступности среди персонала органов внутренних дел Украины : моногр. Харьков : Харьков. нац. ун-т внутр. дел, 2005. 496 с.

Одержано 12.03.2019

УДК 343.85(477)

Ірина Сергіївна ПОЛЮГА,

студентка 5 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого (м. Харків)

Науковий керівник:

Григорій Сергійович КРАЙНИК,

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри кримінального права № 1
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків)

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ ЩОДО НЕДБАЛОГО І НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ ТА БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ

На підставі аналізу повідомлень, що мають місце у засобах масової інформації та повідомлень з боку представників правоохоронних та інших державних органів, можна зробити висновок, що спостерігається стійка тенденція протиправного використання вогнепальної зброї, як з боку осіб, які мають право на володіння такими предметами, так і з боку осіб, які не мають відповідного права. Використання вогнепальної зброї відбувається при побутових конфліктах,

при вчиненні хуліганських діянь, при між особистих конфліктах, що відбуваються між окремими особами тощо. Одним із важливих питань, яке виникає у практиці правоохоронних органів та судів, є питання про розмежування суміжних складів злочинів, оскільки його вирішення пов'язане з правильною кваліфікацією злочинних дій.

Цьому питанню присвятили свої праці Ю. М. Антонян, І. М. Баранник, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, П. Д. Біленчук, Ю. Д. Блувштейн, С. В. Бобровник, В. В. Василевич, П. А. Воробей, О. М. Джужа, А. П. Закалюк, А. Ф. Зелінський, Н. Ю. Осипова, М. А. Погорецький, Ю. Г. Пономаренко, А. В. Савченко, В. В. Сташис, В. Я. Тацій, В. П. Тихий, Л. Д. Удалова, В. І. Шакур, П. Л. Фріс та ін.

З появою в КК України ст. 263-1 перед правозастосувачем постала потреба у відмежуванні злочинів, відповідальність за які передбачена ст.ст. 263 та 263-1 КК України, оскільки в обох нормах йдеться про незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Нагадаємо, що відрізняються вказані злочини за предметом та проявом об'єктивної сторони. До кола предметів, зазначених у ст. 263 КК України, належать вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської), бойові припаси, вибухові речовини, вибухові пристрої (ч. 1 ст. 263 КК України), холодна зброя (ч. 2 ст. 263 КК України). Предметом складу злочину, ознаки якого вказано у ст. 263-1 КК України, на відміну від попереднього злочину, може бути й гладкоствольна мисливська зброя. Про холодну ж зброю у ст. 263-1 КК України не йдеться. Серед форм злочинного прояву, що охоплюються нормою, яка міститься в ст. 263 КК України, законодавець вказав носіння, зберігання, придбання, передачу, збут (ч. 1 ст. 263 КК України) та носіння, виготовлення, ремонт і збут (ч. 2 ст. 263 КК України). Виготовлення, переробка, ремонт, фальсифікація, видалення чи зміна маркування є ознаками об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 263-1 КК України [1, с. 71].

Іншим важливим питанням є відмежування вищезазначених злочинів від недбалого зберігання зброї та бойових припасів, та особливості правової кваліфікації. Відповідальність за ст. 264 КК настає у випадках зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів без додержання встановлених нормативними актами та загальноприйнятими правилами застережних заходів, які виключають можливість вільного доступу сторонніх осіб до цих предметів, а також незаконної передачі зазначених предметів іншій особі, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки [2].

Кримінальну відповідальність тягне недбале зберігання будь-якої вогнепальної зброї та будь-яких бойових припасів (у тому числі гладкоствольної мисливської рушниці та бойових припасів до неї) незалежно від того, було воно законним чи незаконним.

Під незаконним зберіганням вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв розуміються умисні дії, які полягають у володінні (незалежно від тривалості в часі) без відповідного дозволу або із простроченням його дії будь-яким із зазначених предметів, що знаходиться не при особі, а в обраному нею місці [2].

Слід також зазначити, що поняття незаконний для статей 263, 263-1 законодавцем не виділено, а розкривається через тлумачення окремих проявів об'єктивної сторони, та вказівкою на інструкції, постанови та інші нормативні акти. Вважаємо за доцільне прийняти єдиний закон про зброю, законопроекти якого неодноразово розглядалися ВРУ. Поняття «закон», згідно ст. 263 КК, має розширене тлумачення і включає в себе законодавство у цілому, в тому числі нормативні акти, що регулюють правовідносини, порушення яких утворює об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого цією статтею. Зараз в Україні діє дозвільна система, функціонування якої регулюється наказом МВС від 21.08.1998 № 622 та постановою КМУ від 12.10.1992 № 576, і якщо дотримуватися логіки, що «дозвіл», виданий не на підставі «закону» у вузькому розумінні, а на підставі підзаконного акта, не може вважатися «передбаченим законом дозволом» у значенні ч. 1 ст. 263 КК.

Злочини передбачені статтями 263 та 263-1 КК за конструкцією об'єктивної сторони є формальним, відповідальність настає за виконання альтернативних суспільно-небезпечних діянь об'єктивної сторони: носіння; зберігання; придбання; виготовлення; ремонт; передача; збут, фальсифікація, переробка, зміна маркування; тоді як, обов'язковою ознакою злочину, передбаченого статтею 264 КК є суспільно небезпечні наслідки у вигляді загибелі людей, інших тяжких наслідків, тобто матеріальний склад.

Предметом злочину ст. 264 КК є вогнепальна зброя та бойові припаси, на відміну від ст. 263, 263-1 КК, в даних складах злочинів предметом є будь-яка вогнепальна зброя, включаючи і гладкоствольну мисливську та боєприпаси до такої зброї.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів від суміжних злочинів також відмежовується за ознаками суб'єктивної сторони. Психічне ставлення особи до будь-якого із суспільно небезпечних наслідків цього злочину характеризується лише необережною формою вини у вигляді злочинної самовпевненості або злочинної недбалості. У випадку встановлення умисного ставлення особи до загибелі людей або інших тяжких наслідків (у вигляді як прямого, так і непрямого умислу) дії винної особи повинні кваліфікуватися за нормами КК, що передбачають відповідальність за умисні злочини проти життя, здоров'я, власності. Також при розмежуванні недбалого зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів та суміжних злочинів слід пам'ятати про необов'язковість легітимного зберігання названих предметів. У випадку, якщо вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської) зберігається без передбаченого законом дозволу і при цьому зберіганні порушуються відповідні його правила, що призводить до суспільно небезпечних наслідків, дії винної особи кваліфікуються за сукупністю злочинів, передбачених ч. 1 ст. 263 та ст. 264 КК [3, с. 215].

Отже, для правильної кваліфікації діяння необхідно ретельно дослідити, предмет, об'єктивну сторону та суб'єктивну сторону, а також визначити норми, яких саме положень, інструкцій та інших підзаконних нормативно-правових актів було порушено. Також вважаємо за доречне ч. 1 ст. 263-1 сформулювати по-іншому: замість «Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація...» – у такій редакції «Виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї... без передбаченого законодавством дозволу».

Список бібліографічних посилань

1. Книженко О. О. Кваліфікація злочинів, що вчиняються з використанням вогнепальної зброї, бойових припасів чи вибухових речовин. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 1. С. 70–74.
2. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02> (дата звернення: 10.03.2019).
3. Боровинський С. Б. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів як ознака об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 264 КК України. *Право і суспільство*. 2012. № 6. С. 188–191.
4. Постанова колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 31 травня 2018 року у справі № 127/27182/15-к (провадження № 51-3305км18) // ЛігаЗакон : сайт. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/74475834> (дата звернення: 10.03.2019).

Одержано 11.03.2019

УДК 343.76(477)

Олександр Миколайович ПОПОВИЧ,

студент 3 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків)

Науковий керівник:

Григорій Сергійович КРАЙНИК,

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри кримінального права № 1
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків)

ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ВИОКРЕМЛЕННЯ СТ. 270-1 КК УКРАЇНИ «УМИСНЕ ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА»

Одним із засобів захисту та охорони права власності від протиправних посягань є кримінально-правова охорона власності. Кримінальний кодекс України (далі – КК України) містить низку норм, спрямованих на виконання цього завдання. Проте нерідко ці норми конкурують між собою.